Megoldó kulcs a Bács-Kiskun Megyei Történelemverseny II. fordulójához

A megoldások a (..) -ben jelölt betűkkel, szavakkal, mondatelemekkel kiegészítve is elfogadhatóak.

1. feladat

a, Julius Caesar

b, 1. Pompeius 2. Crassus ***A nevek fordított sorrendben is elfogadhatók!***

c, 1. triumvirátus 2. három férfi(ú) szövetsége

d, 40

2. feladat

a, Korán

b, ramadan

c, 4 (négy)

d, keresztény(ség)

3. feladat A helyes kiegészítések eltérő *betűvastagsággal és dőlt betűvel* **láthatók!**

Az *529. év***ben (év) Monte Cassino hegyén szerveződő szerzetesrend** *Nursiai Szent Benedek* **(személynév) regulája alapján a gyakorlatias feladatokat adott a közösségeknek. Kolostoraik behálózták egész Nyugat-Európát, a leghíresebb ezek közül a X. század elején alapított** *Cluny* **(helységnév) volt, amely kiindulópontja lett az egyház XI. században kezdődő reformjának. A soraikból származó VII. Gergely pápa, fellépett az** *investitúra* **(fogalom) jogáért, és az erkölcsi élet megszilárdítása érdekében bevezette a** *cölibátus(t)* **(fogalom), a papi nőtlenséget. A század végén ebből a szerzetesrendből újabb hasonló szabályokat követő rendek alakultak, 1098-ban francia erdőségekben jött létre a** *ciszterci(ta)* **(rend neve), majd hamarosan a Szent Ágoston reguláját felvevő,** *premontrei* **(rend neve). A Szentföld meghódítása után a térségben az egyházat és a zarándokokat támogató lovagrendek alakultak. Elsőként, a ma Máltai Lovagrendként ismert** *Johannita(ák)* **(rend neve) hoztak létre ispotályokat (kórházakat), hamarosan követték őket a Szent Sír védelmére rendelt** *templomos(ok)* **(rend neve). A harmadik szentföldi alapítású lovagrend később a Magyar Királyságban is komoly pozíciókat szerzett II. András király uralkodása idején, a** *német/teuton* **(rend neve) tagjait az északi, lengyel területekre űzték, ahol önálló államot is alapítottak. A XIII. században fellépő eretnek mozgalmak hatására, új típusú szerzetesi mozgalom kezdődött. A városokban alamizsnákat gyűjtő testvérek szervezeteit,** *kolduló* **(fogalom) rendeknek nevezzük. Ilyen volt az inkvizíciót is irányító,** *domonkos* **(rend neve) és az** *(Assisi) Szent Ferenc* **(személynév) által létrehozott és III. Ince pápától elismerést és regulát kapó** *ferences* **(rend neve). A szerzetesrendek a magyar egyházi élet működését is segítették, az egyház**

magyarországi jelenlétével egyidősek első kolostoraik a bencéseknek, de később szinte valamennyi rend alapított rendházakat az országban. Zircen és Bélapátfalván a *ciszterci(ek)* **(rend neve) míg például Jászón vagy Csornán a** *premontrei(ek)* **(rend neve) tagjai jelentek meg. A XIII. század közepétől a** *Boldog Özséb* **(személynév) által közösséggé szervezett** *pálos(ok)* **(rend neve) magyar alapítású rendje, budaszentlőrinci kolostorukból indult Európát behálózó útjára. A lovagrendek között szintén felbukkan olyan, amelynek megalapítása egy magyar uralkodóhoz köthető. A** *Luxemburgi Zsigmond* **(személynév) király által 1408-ban életre hívott, 24 főből álló testület a** *Sárkányos* **(rend neve) nevet viselte.**

<u>4. feladat</u>

I.

a, 1. II. András 2. 1205-1235

b, Az Árpád-házra utal

c, arany függőpecséttel ellátott oklevél

d, német aranybulla

e, Luxemburgi Károly

f, Csehország

g, Anglia (ában)

h, Magna Charta Libertatum

i, 7 (hét)

II.

a, Szent István

b, nádor, nádorispán

c, 1. I. (Nagy) Lajos 2. 1351 3. ősiség (törvénye)

d, 1. Halics 2. Szentföld (a két név nem felcserélhető!)

e, 31. (harmincegyedik)

f, érsek(ek)

g, királyi tisztségviselők, hivatalviselők, udvari tisztségviselők (hasonló értelmű válaszok is elfogadhatók)

5. feladat

a, 1. Muhi 2. 1241 (év) április (hó) 11 (nap) 3. szekérvár

b, IV. Béla

c, pl. Batu (kán), Orha, Orda, Kadan (szakirodalommal igazolható további nevek is elfogadhatók)

d, kun(ok) (nép)

e, török(ök)

f, XV. (század)

g, Főként Hunyadi János és Mátyás törökellenes harcaiból említsen, bármely példát!

h, a vár(ak), várépítés

6. Feladat

A tankönyvi térkép alapján azonosíthatók a városok és útvonalak! 2-3 milliméteres hibahatár lehetséges!

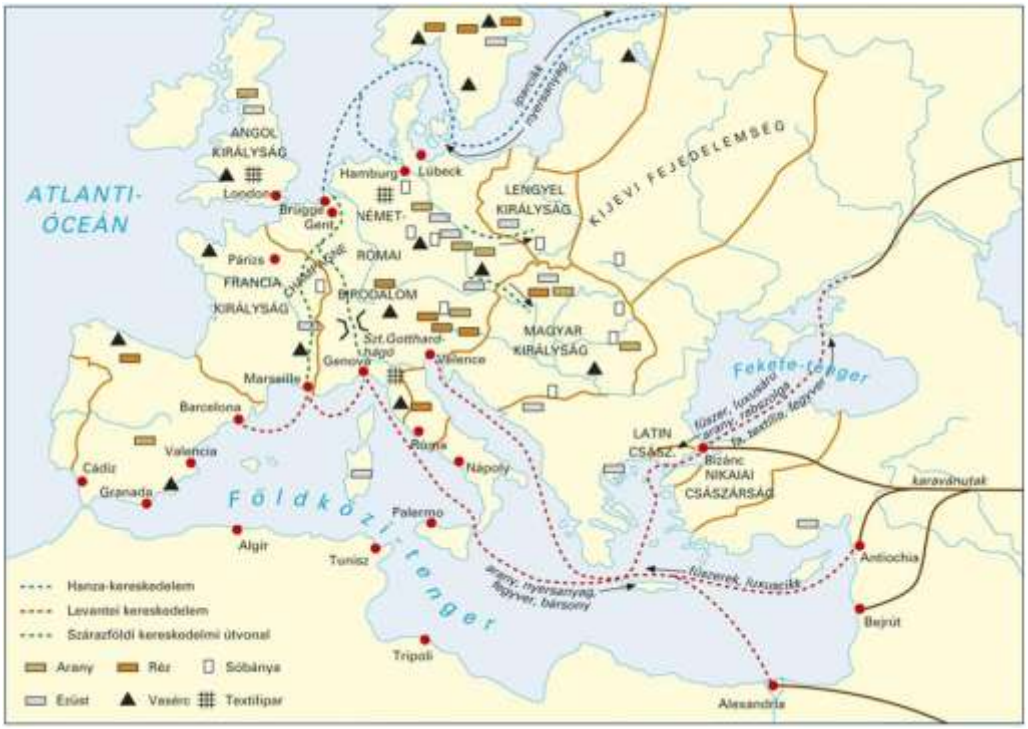

7. <u>Feladat</u>

1. Marosszentimre

2. Nándorfehérvár

3. Rigómező (Kos(z)ovo polje)

4. Hosszú (téli) hadjárat

5. Várna

a, II. Murad

b, I. Ulászló

c, 3 (három)

d, Kapisztrán János

e, 3. (hármas, harmadik) Nem fogadható el a Rigómező válasznak, mert a szám alapján kellett csak azonosítani!

8. <u>feladat</u>

a, városfal

b, gótikus

c, kereskedés, kereskedelem

d, 1. vásártartás(i) jog(a) 2. árumegállítás joga 3. vámmentesség

e, aláhúzandó: 1., 5., 6. állítás

f, céh, céhműhely, (*nem jó vagy nem elég a pl. a kovácsműhely megoldás!*)

g, mester, atyamester

h, kézművesek

i, A versenyt, vagy a céhek (műhelyek) tönkremenetelét, (*minden más hasonló értelmű válasz is elfogadható*)

<u>9. Feladat</u>

a, reneszánsz

b, háromszög, háromszög kompozició

c, rózsaablak

d, román, román stílus, római stílus

e, román, román stílus, római stílus

f, bélletes kapu(zat)

g, reneszánsz

h, olasz

i, kupola (kupolás szerkezet)

j, 1. görög 2. római (*A megoldások felcserélve is elfogadhatóak!*)

10. Feladat

Totó: 2,1,1,2,x,2,2,2,1,x,

11. Feladat

Az esszé megoldása: A korábbitól eltérően itemeket jelöltünk meg a megoldásban! Minden, a versenyző válaszában szereplő itemre 1-1 pont adható. Ha 20-nál több jó elemet is írt a diák, akkor is maximum 20 pont adható! Természetesen nem szószerinti hasonlóságokról van szó a megállapítások értékelésénél, ezen esetekben minden olyan megoldás elfogadható, amelyben a versenyző igazoltan a problémáról ír! Csak a fogalmak, nevek, évszámok esetében kell a megoldó kulcsot szó szerint alkalmazni, itt a feladatlap összeállítójának kérése, hogy ne térjünk el a megoldókulcsban található elemektől!

Hunyadi Mátyás 1458-1490 (**1 pont**) között uralkodott a Magyar Királyságban. A fiatal uralkodónak nem volt egyszerű a hatalmának megerősítése, mivel a legitimitásához szükséges korona III. Frigyes német-római császárnál volt. Továbbá Szilágyi Mihály a nagybátyja is fenyegette hatalmát, de őt 1460-ban a török elfogja és kivégezték. Mátyás az 1463-ban Boszniában portyázó törökök ellen harcolt, közben Vitéz János vezetésével Bécsújhelyben tárgyaló küldöttség visszaszerezte a koronát. (**1 pont**) Ezért azonban súlyos árat fizetett, ami akkor még nem látszott. Lemondott a trónöröklésről a Habsburgok javára, abban az esetben, ha nem születik törvényes örököse. (**1 pont**) S, 80.000 aranyat fizetett a koronáért (**1 pont**) és Kőszeg városát elzálogosította. 1464-ben megkoronázták (**1 pont**), közben sikerrel befejezte délvidéki hadjáratát visszavéve fontos várakat pl. Jajcát, Szreberniket (valamelyik vár említése **1 pont**) ezután kezdett hozzá az ország kormányzásának és gazdaságának átalakításához. A reformok kezdetét az 1467. évhez (**1 pont**) köthetjük. Ekkor nevezték ki a polgári származású Ernuszt Jánost (**1 pont**) kincstartónak, aki a gazdasági reformok kidolgozója volt. A régi kiváltságok megszüntetése okán átnevezték a jobbágyok adóját a kapuadót, a királyi kincstár adójára (**1 pont**) közismertebb néven „füstpénznek" (**1 pont**) mondták, valamint a harmincad helyett a koronavámot (**1 pont**) szedték, amely mennyiségét tekintve ugyanannyi volt. A legfontosabb bevétel az uralkodása alatt 43-szor beszedett rendkívüli (hadi) adó (**1 pont**), melyet akár évente többször is beszedetett. (**1 pont**) További fontos jövedelemforrást jelentett a só- és a nemesfémbányászat (**1 pont**), aminek köszönhetően a király bevételei megközelítették Európa legfejlettebb országainak jövedelmét.

(**1 pont**) A bevételei jelentős részét a „fekete sereg” vitte el, (**1 pont**) a fegyvernemekben megtaláljuk a nehézlovasságot, a könnyűlovasságot és a többféle gyalogosokat, akik között a modernnek számító puskások is helyet kaptak (**1 pont**). Mátyás hadserege is ettől az időtől kezd kiépülni, tagjai a cseh zsoldosok is, ismert kapitányai között találjuk a híressé vált Kinizsi Pált (**1 pont**). A sereg, Mátyás kül- és belpolitikáját egyaránt szolgálta. Az egyre sűrűbben jelentkező belső szervezkedések közül a Vitéz János és Csezmiczei János a később Janus Pannonius (**1 pont**) néven ismertté vált pécsi püspök összeesküvése volt a legveszélyesebb 1471-ben. (**1 pont**) Mátyás innen központosította az irányítást (**1 pont**) alacsonyabb származású, de tehetséges emberekkel vetette magát körül, hogy a bárókat háttérbe szoríthassa. (**1 pont**) Külpolitikájának három fő iránya volt. Az első a családi tradíciók és a köznemesség elvárásainak megfelelve a törökellenes harcok. Ezek az uralkodása kezdetén sikerrel lezárt hadjárat után alább hagytak, a török is inkább a békességre törekedett, mert keleti területeken kellett többet harcolnia. A rendek követelése ellenére erre a frontszakaszra már csak szükséges erőket csoportosított. Szabács ostroma 1475-ben (**1 pont**) vagy Kenyérmezei győzelem 1479-ben (**1 pont**) nem változtattak az erőviszonyokon és Mátyás haláláig fegyverszünetekkel biztosította a békét. Így viszont folyamatosan jelen lehetett a nyugati határoknál, ahol a valódi fő célját a német-római császári címet akarván megszerezni (**1 pont**) folyamatos harcban állt a csehekkel, majd a lengyelekkel végül az osztrákokkal. Az első célja a cseh királyi cím elnyerése volt, hogy bekerülhessen a választófejedelmek közé. (**1 pont**) Apósával vívott harcai után 1469-ben a katolikus cseh rendek királyukká választják (**1 pont**), de apósa halála után a mégis a lengyel Ulászló lett a hivatalos uralkodó (**1 pont**). Mátyás a lengyel-cseh királlyal több évig folyó harcai végül békével és a cseh területek megosztásával zárultak (**1 pont**). A háború sikertelenségében nagy szerepe volt III. Frigyesnek, aki fiát, Miksát kívánta a Német-római Birodalom trónjára ültetni, ezért a cseheket majd a lengyeleket is támogatta Mátyás ellen. Mátyás az 1477-ben sikerrel zárult háborúját békével zárta, de hamarosan újra Frigyes ellen vonult 1482-től újra hadiállapotban álltak, s ennek nyomán foglalja el Bécset is 1485-ben (**1 pont**) a magyar király. Hiába szerezte meg azonban a császárvárost, hiába vette nőül egy elismert dinasztia tagját Aragóniai Beatrixet (**1 pont**), ha fiú gyermeke nem született tőle, (**1 pont**) Valamint ettől nem történt elmozdulás az elfogadottságát tekintve sem. Bécsben, 1490-ben érte a váratlanul a halál. Utódlása körül már életében nagy vita támadt, miután nem született törvényes fiú utódja, egy bécsi polgárlány, tőle származó gyermekét Corvin Jánost (**1 pont**) tette meg birtokai örökösévé, és az 1485. évben elfogadott nádori cikkelyekben (**1 pont**) kívánta biztosítani a fia számára trónt, sikertelenül.(**1 pont**)